

AZ ERDŐ

AZ 1862-BEN ALAPÍTOTT ERDÉSZETI LAPOK 119. ÉVFOLYAMA

1984. JÚLIUS • XXXIII. ÉVFOLYAM 7. SZÁM

TARTALOM

<i>Dr. Solymos Rezső</i> : Az erdőalapra vetített éves vállalati eredmények.....	285
A kocsányos tölgy termesztés fejlesztése Békés megyében (<i>Vida László</i>).....	294
<i>Dr. Majer Antal</i> : A szlávón tölgy helye a hazai kocsányos tölgyes erdőtársulásokban.....	296
<i>Dr. Csesznák Elemér</i> : A szlávón tölgy magtermelés fokozásának lehetőségei.....	299
<i>Dr. Szappanos András</i> : Az ezermagtömeg és a vetési mélység hatása a kocsányos tölgy csemeték növekedésére.....	303
<i>Vargáné dr. Földi Hajnalka—dr. Koloszár József</i> : A szlávón tölgy fatermése és fájának műszaki tulajdonságai.....	309
<i>Dr. Márkus László</i> : Az élőfakészlet pénzbeli értékelése.....	313
<i>Lacza Tamás—Shams El-Din Shawky</i> : Ajánlás homoki fenyő-hazai nyár elegyes erdők telepítésére.....	316
100 éves vidéki levél (<i>dr. Nagy László</i>).....	319
<i>Lemmer Józsefné</i> : A <i>Buviplant-C</i> alkalmazása fehérnyár csemetenevelésnél.....	321
<i>Dr. Göde György</i> : A Duna—Tisza közti homokhát fenyőtermesztésének értékelése.....	324
Bugac..... (<i>Jerome René</i>).....	327
<i>Oroszi Sándor</i> : Erdőtelepítési emlékek a XVIII—XIX. századi Nagykunságból.....	328
<i>A címlapon</i> : A Délalföldön már vágásra érnek az első, Tisza-menti nyártelepítések	
<i>A hátlapon</i> : Továbbra is kiemelt jelentőségű a csemetenevelés a Délalföldön	

СОДЕРЖАНИЕ

<i>Д-р Р. Шоймош</i> : Годичные балансы предприятий по сравнению с лесным фондом.....	285
<i>Л. Вида</i> : Развитие производства дуба черешчатого в области Бекеш.....	294
<i>Д-р А. Майер</i> : Место производства дуба славонского в отечественных лесных сообществах дуба черешчатого.....	296
<i>Д-р Э. Чеснак</i> : Возможность увеличения производства семян дуба славонского.....	299
<i>Д-р А. Сиппанош</i> : Влияние веса 1000 шт. семян и глубины посева на рост сеянцев дуба черешчатого.....	303
<i>Д-р Г. Фёльди—д-р Й. Колосар</i> : Древесная продукция дуба славонского и технические свойства его древесины.....	309
<i>Д-р Л. Маркуш</i> : Денежная оценка живого запаса леса.....	313
<i>Т. Лауцаи—С. Шауки</i> : Предложение на посадку смешанных насаждений хвойных пород и отечественных тополей (тополь белый-серый пер) на песках.....	316
<i>И. Леммер-ова</i> : Применение удобрения Бувиплант-Ц при выращивании сеянцев тополя белого.....	321
<i>Д-р Д. Гёде</i> : Оценка выращивания хвойных пород на песчаном хребте междуречья Дунай—Тисс.....	324
<i>Ш. Ороси</i> : Реликты лесных посадок из XVIII.—XIX. веков.....	328

CONTENTS

<i>Solymos R.</i> : Annual company profits in relation to forest stock.....	285
<i>Vida L.</i> : Development of pedunculate oak growing in County Békés.....	294
<i>Majer A.</i> : The where of Slavonic oak growing in the pedunculate oak forest communities of Hungary.....	296
<i>Csesznák E.</i> : Possibilities for the increase of Slavonic oak seed production.....	299
<i>Szappanos A.</i> : The influence of thousand seeds volume and sowing depth on the growth of pedunculate oak seedlings.....	303
<i>Földi H.—Koloszár J.</i> : Timber yield of Slavonic oak and technical properties of its wood.....	309
<i>Márkus L.</i> : Monetary valuation of the forest living stock.....	313
<i>Lacza T.—Shawky A.</i> : A proposal for the establishment of mixed pine-indigenous poplar stands.....	316
<i>Mrs. Lemmer J.</i> : The use of Buviplant-C fertilizer in the raising of white poplar seedlings.....	321
<i>Göde Gy.</i> : Survey on the pine growing in the region Danube-Tisza Midregion Sands.....	324
<i>Oroszi S.</i> : Remains of the forest stand establishment work from the XVII—XIX century in the region Nagykunság.....	328

AZ ERDŐ

Az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa. Szerkeszti: dr. Solymos Rezső. A szerkesztőség címe: Budapest V. Kossuth L. tér 11. Levélcím: Budapest, Pf.: 1., 1860 MEM. EFH. Kiadja: a Lapkiadó Vállalat, Budapest, Lenin krt. 9—11. Levélcím: Budapest, Pf.: 223., 1906. Felelős kiadó: Siklósi Norbert. Kapják: az Országos Erdészeti Egyesület tagjai: előfizethető még: a Posta Központi Hírlapiroda (Budapest, József nádor tér 1., 1900) és a lapterjesztéssel foglalkozó egyes postahivatalok útján. Előfizetési díj egy évre: 180.— Ft, félévre: 90.— Ft, egyes szám ára: 15.— Ft. Külföldön terjeszti: a „KULTÚRA” Könyv és Hírlap Kúkereskedelmi Vállalat (Budapest Pf.: 149. H—1389). Az évi előfizetés ára: 7 dollár.

Révai Nyomda Egri Gyáregysége, Eger. 84 1257. Igazgató: Horváth Józsefné dr.

Index: 25 508

HU ISSN 0014—0031

AZ ERDŐALAPRA VETÍTETT ÉVES VÁLLALATI EREDMÉNYEK

DR. SOLYMOS REZSŐ

Hazánk 1,74 millió ha erdőterületéből 1,11 millió ha a 22 állami erdőgazdaság területe. A MÉM Erdészeti és Faipari Hivatalához közvetlenül tartozó 16 erdőgazdaság 919 ezer ha-on, a Felügyeleti Főosztályhoz tartozó 4 erdő- és vadgazdaság 111 ezer ha-on gazdálkodik, a többit más állami erdőgazdaságok kezelik. Az erdőszet által hasznosított földterület Magyarország területének 18⁰/₀-a, az erdőgazdasági termelés alapvető termelő eszköze. A racionális földhasználat követelményeinek megfelelően ezen a területen az erdőgazdálkodó szervezeteknek tartamosan kell hasznosítani a természeti adottságokat.

A természeti adottságok hasznosítási színvonalának mérését, a hosszú távú erdészeti célkitűzések érvényesítését is szolgálták azok az elemzések, amelyeket a VI. ötéves terv elmúlt három esztendejére vonatkozóan végeztünk. Ezek kiinduló *alpjául az erdőterületet és a faállományokat* választottuk. Álláspontunk szerint a vállalati gazdálkodás összes eredményeit az alaptevékenységre mint elsőrendű kötelezettségre vetítve is kell értékelni. A feladat megoldása szerteágazó vizsgálatot igényel. Ennek egyik oka éppen az egyes erdőgazdaságok területi, ökológiai és faállománybéli jelentős különbségében van. A másik meghatározó tényező a *fafeldolgozás*, valamint a műszaki fejlesztés színvonalában jelentkezik. Az első nagyobb részét a vállalatától független tényezők határozzák meg, míg a második jelentősebb hányada a korábbi fejlesztési lehetőségek eredményes hasznosításából származik.

Az erdőalap-értékszám

Az erdőgazdaságok közötti különbség egyik forrása a termelés erdőalapja. Az erdőalap az adott erdőterület és a rajta levő faállomány ökológiai adottságainak és ökonómiai teljesítőképességének az összessége. Ennek mérése és a vállalatok közötti összehasonlítása érdekében egy közelítő értékszámmal dolgoztunk, amelyet a következő szorzat eredményéből vezettünk le

$$Ea = K \cdot (T+V) \cdot F$$

ahol Ea = erdőalap-értékszám; K = korosztályi mutató; T = az adott korosztályú és fafajú állományok területe és fatömege; F = fafaj szorzószám (NNY, B, T = 1,0; A = 0,5; Cs, Gy = 0,3; F = 1,1; Egyéb = 0,6).

Ebből kiindulva állítottuk össze az 1. táblázatot, amelynek a 3. oszlopa az összes értéket, a 4. ennek részarányát az országos összesből, az 5. az eszerinti sorrendet, a 6. a ha-ra vetített fajlagos értéket, a 7. a 6. szerinti sorrendet, míg a 8. az átlag szerinti helyezést tartalmazza. Tekintettel arra, hogy a felsorolt számításoknál jobb nem áll rendelkezésre, ezt fogadtuk el az erdőalap-érték szerint való sorrend megállapításához, amely az éves termelési eredmé-

Erdőalap — értékszám

Sorszám	Erdőgazdaság	Összes értékszám	%	Helyezés a 3. oszlop szerint	Érték-szám/ha	Helyezés a 6. oszlop szerint	Sorrend (5+7) 2
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.	Mecseki	66,53	7,61	6.	1249,25	3.	3.
2.	Somogyi	75,42	8,63	4.	984,56	10.	7.
3.	Zalai	98,05	11,21	2.	1864,62	1.	1.
4.	Balatonfelvidéki	70,87	8,11	5.	1172,99	5.	6.
5.	Kisalföldi	13,23	1,51	17.	524,36	18.	17.
6.	Vértesi	24,32	2,78	12.	661,46	13.	12.
7.	Ipolyvidéki	48,01	5,49	8.	756,30	11.	10.
8.	Mátrai	82,07	9,39	3.	1036,10	7.	5.
9.	Borsodi	139,87	16,00	1.	1241,92	4.	2.
10.	Felsőtiszai	26,23	3,00	11.	491,74	19.	14.
11.	Nagykunsági	8,11	0,93	20.	305,35	21.	21.
12.	Kiskunság	14,33	1,64	16.	284,22	22.	20.
13.	Délalföldi	11,34	1,30	19.	528,12	17.	18.
14.	Pilisi PEG	28,86	3,30	10.	1003,13	8.	9.
15.	Tanulmányi EG	15,48	1,77	15.	1051,58	6.	11.
16.	NYFK	60,36	6,90	7.	1297,54	2.	4.
17.	Budavidéki EVAG	15,90	1,82	14.	554,01	16.	15.
18.	Mezőföldi EVAG	6,78	0,78	21.	486,72	20.	22.
19.	Gyulaji EVAG	11,83	1,35	18.	623,62	14.	16.
20.	Gemenci EVAG	16,94	1,94	13.	704,07	12.	13.
21.	Budapesti EG	5,51	0,63	22.	583,69	15.	19.
22.	Veszprémi EG	34,24	3,92	9.	995,06	9.	8.
	Összesen:	874,28	100%	—	—	—	—
	Átlag:	39,74	—	—	836,38	—	—

nyek értékelését is elősegíti. A vállalat munkájától kisebb mértékben függő adottságok szerint erdőgazdaságainkat a következő sorrendbe lehet állítani:

1. Zala, 2. Borsod, 3. Mecsek, 4. NyFK, 5. Mátra, 6. Balatonfelvidék, 7. Somogy, 8. Veszprém, 9. Pilis, 10. Ipolyvidék, 11. Tanulmányi, 12. Vértés, 13. Gemenc, 14. Felsőtisza, 15. Budavidék, 16. Gyulaj, 17. Kisalföld, 18. Délalföld, 19. Budapest, 20. Kiskunság, 21. Nagykunság, 22. Mezőföld.

Kétségtelen, hogy ez a sorrend sem mutat rá kellő súllyal valamennyi erdőalapot érintő tényezőre, nem vitatható viszont, hogy a természeti erőforrások és az erdők szerkezetének figyelembevételével elősegíti a gazdálkodás tárgyilagossabb értékelését.

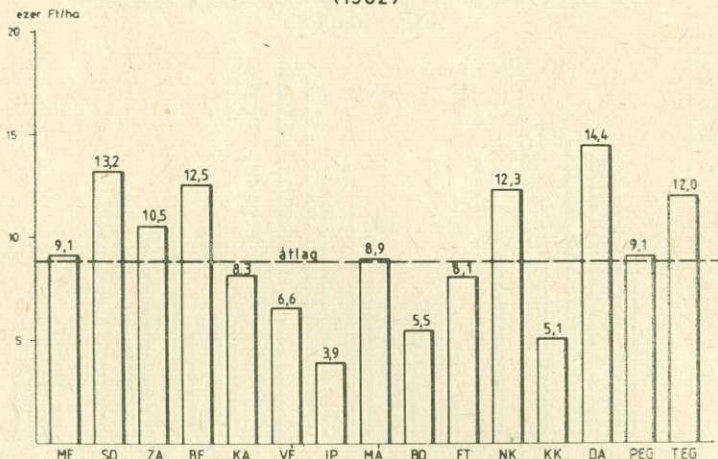
Az összes eszközérték

Az erdőgazdaságok közötti különbségek második meghatározója a műszaki fejlesztésben, a fafeldolgozás mértékében és színvonalában van. Ez viszont az esetek többségében jelentősen függ az egyes vállalatoktól. Az összes eszközérték átlaga szerint az 1981—1982. és 1983. évek vonatkozásában értékeltük az erdőgazdaságokat (1. ábra). Ennek alapján az első tíz EFAG sorrendje a következő:

1. NyFK, 2. Somogy, 3. Mátra, 4. Balatonfelvidék, 5. Borsod, 6. Zala, 7. Mecsek, 8. Felsőtisza, 9. Nagykunság, 10. Délalföld.

1. ábra

ERDŐGAZDASÁGOK ÖSSZES ESZKÖZÉRTÉKE
(1982)

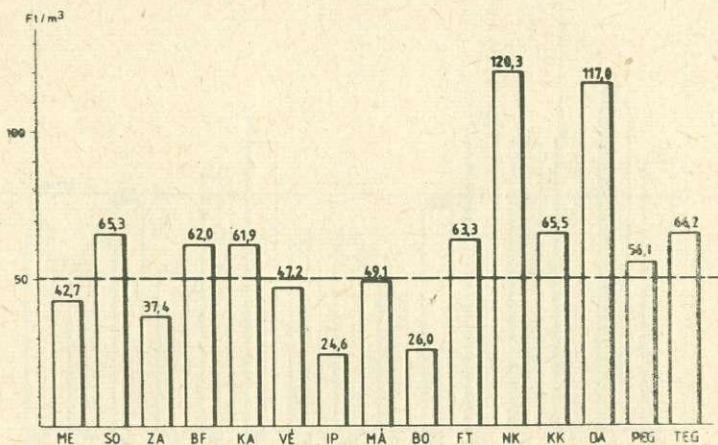

Az összes eszközérték 1 m³ nettó fakitermelésre jutó összege (2. ábra) alapján a sorrend:

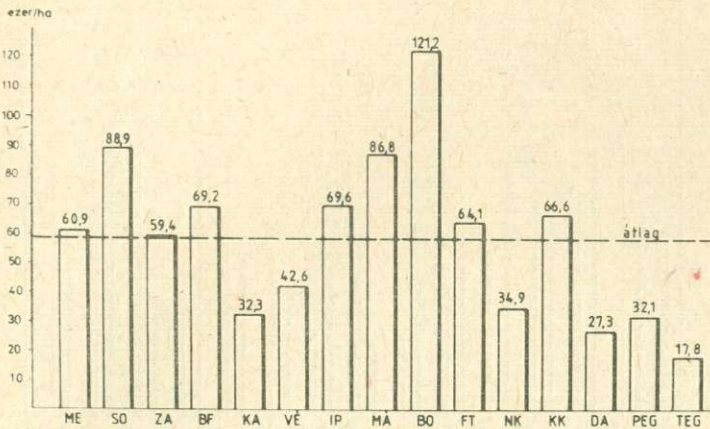
1. NyFK, 2. Pilis, 3. Délalföld, 4. Mátra, 5. Nagykunság, 6. Tanulmányi, 7. Balatonfelvidék, 8. Somogy, 9. Mecsek, 10. Zala.

Kétségtelen, hogy az így kialakított sorrendek is további elemzést igényelnek. Egy olyan vállalat például, amely alacsony fakitermelési volumen mellett esetleg nem is az alaptevékenységet (fatermesztés, fafeldolgozás) tekintené elsőrendű feladatának, hanem egyéb célok érdekében fejlesztette volna az eszközállományát, a sorrendben előre kerülhet. A többoldalú elemzés azonban világosan megmutatja azt a tendenciát, amely az egyes vállalatok eddigi törekvéseiben érvényesült. Az eredmények igazolják a különböző törekvéseket.

ERDŐGAZDASÁGOK 1 M³ ELŐFAKÉSZLETÉRE JUTÓ ÖSSZES ESZKÖZÉRTÉKE (1982)

2. ábra

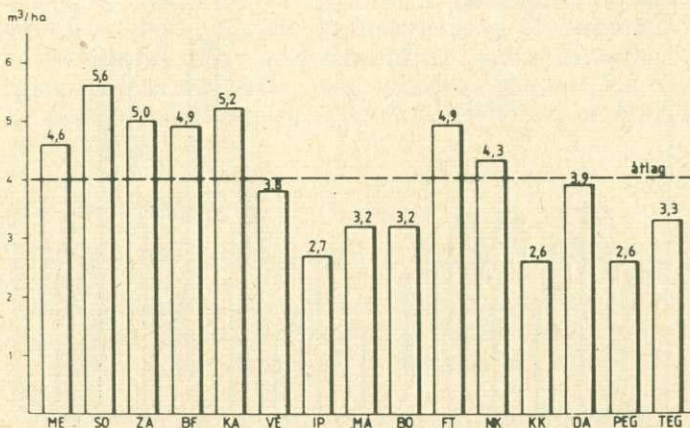

Az erdőterület — fakészlet — növedék — fakitermelés

Az egyes erdőgazdaságok vállalati eredményét nyilvánvalóan az erdőalapot jelentő erdőterületen, fakészleten, növedéken és a lehetséges fakitermelésen kívül a tényleges fakitermelés döntően befolyásolja. Az ebből adódó különbségek is csak részben fakadnak a jelen vállalati gazdálkodásból. Számottevő hatása mindezekre a több évtizedes erdőgazdálkodásnak van.

A tizenhat EFH erdőgazdaság faállománnyal borított átlagos területe 54 ezer ha (3. ábra), a legkisebbé 16 ezer ha (TÁEG), a legnagyobbé 116 ezer ha (BEFAG). A négy EVAG átlagos területe 25 ezer ha. A tizenhat EFAG közül hatnak a területe kisebb 40 ezer ha-nál, négyé 40—60 ezer ha közötti, négyé 60—80 ezer ha közötti, kettőé nagyobb 80 ezer ha-nál. Ugyanezt az élőfakészletre és a növedékre vonatkozóan vizsgálva kitűnt, hogy az EFAG-ok átlagos

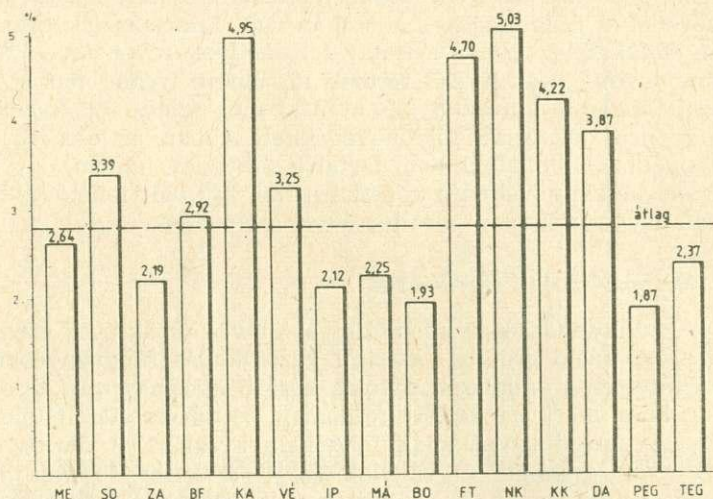
ERDŐGAZDASÁGOK FAKITERMELÉSE (1982)

4. ábra

5. ábra

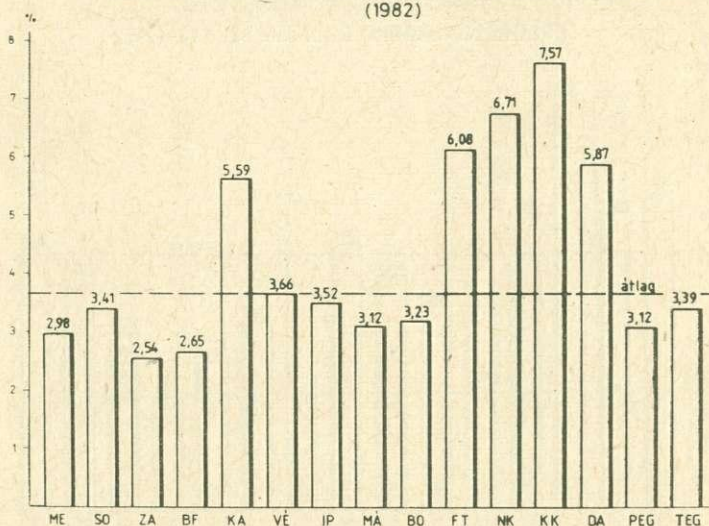
ERDŐGAZDASÁGOK FAKITERMELÉSE AZ ÉLŐFAKÉSZLETÜK
%-ÁBAN (1982)

élőfakészlete 10,3 millió m³, éves folyónövedéke 370 ezer m³, az EVAG-ok átlagos élőfakészlete 3,9 millió m³, folyónövedéke 174 ezer m³. Az EFAG-ok hátkénti folyónövedéke 6,8 m³, az EVAG-oké 6,9 m³.

Az egy EFAG-ra jutó átlagos évi fakitermelés 290 ezer, EVAG-ra 130 ezer m³ (4. ábra). Az előbbi az élőfakészlet 2,8⁰/₀-át, az utóbbi a 3,3⁰/₀-át teszi ki. A növedék mindkét esetben jelentősen meghaladja a fakitermelést: EFAG 128⁰/₀, EVAG 133⁰/₀. A fakitermelés országosan a növedék 78⁰/₀-át teszi ki. Az összes élőfakészlet 2,82⁰/₀-át termeljük ki évente (5. ábra), míg a folyónövedék az élőfakészlet 3,62⁰/₀-át éri el (6. ábra). A felsoroltak részben bizonyítják, hogy nincsen túltermelés az országban. Valójában kiemelten kell ügyelni en-

ERDŐGAZDASÁGOK NÖVEDÉKE AZ ÉLŐFAKÉSZLET %-ÁBAN
(1982)

6. ábra

nek vizsgálatakor a korosztálymegoszlásra, és a vágásérett faállományok arányára. A jelen évtized arra az időszakra esik, amikor a nagyarányú (1955—65.) erdőtelepítések és felújítások időszakában létrehozott erdők többségében a növedék a kulminációs szakaszban van. Ennek megfelelően szükségeszerű, hogy az élőkészlet 1,2%-a a fiatal korosztályok révén az élőkészletet folyamatosan növelje. Két EFAG termeli ki, illetve termel többet az évi növedékénél, amit éppen a korosztály és a fafaj megoszlása indokol. A kitermelhető fatömeg nem azonos a folyónövedékkel. Abban az esetben, ha a folyónövedék nagyobb az előbbinél, nem tartalék fakészlet, hanem az erdőszerkezetnek megfelelő készletnövekedés következik be. Így vált lehetővé, hogy erdeink fakészlete ma kétszerese a harminc évvel ezelőttinek.

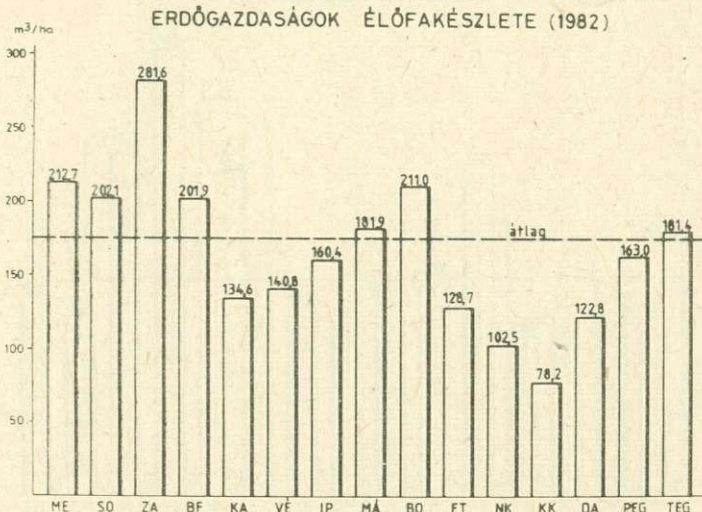
Az éves vállalati eredmények

Az erdőgazdaságok munkáját az ötéves és az éves eredmények, valamint a tíz évre szóló erdőterv szerinti gazdálkodás függvényében évente értékeljük. Ez kiterjed a vállalatok egymás közötti összehasonlítására és a vállalati adottságokhoz mért értékelésre (erdőalap, termelési előfeltételek stb.). A cél az értékelés tárgyilagosságának fokozásán kívül az eredménynövelő és -csökkentő tényezők országos és vállalatonkénti szabatos feltárása, hogy ezek alapján megtehetőek legyenek a szükséges intézkedések: elismerés, elmarasztalás, a kedvező tapasztalatok széles körű elterjesztése, a kedvezőtlenek megszüntetése.

Az 1981., 1982. és 1983. gazdasági évek eredményei közül néhány fontosabbat kiemelve, az erdőterületre, az élőkészletre és a kitermelt fatömegre vetítve ismertetünk:

Az erdőgazdaságok 1 ha erdővel borított területének élőkészlete kikerekítve évente mintegy 2 m³-rel nőtt: 185, 187, 189 m³, a fakitermelés ugyanezen területre vonatkoztatva 4,3—4,4 m³ volt. A legnagyobb a hektáronkénti élőkészlete (7. ábra) a Zalai (303 m³), a legkisebb a Nagykunsági (112 m³) EFAG-é. Hektáronként a legtöbb fát a SEFAG (6,5 m³), a legkevesebbet a Pílisi Parkerdőgazdaság (2,7 m³) termeli ki évente (összes terület 4. ábra).

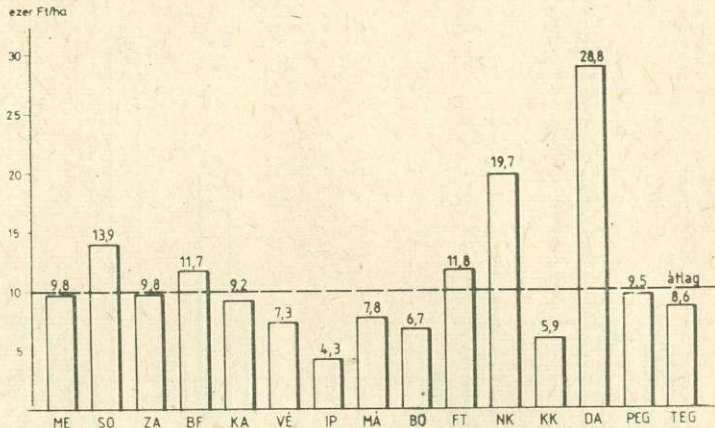
A vállalati feladatok éves mutatói közül kiemeljük az 1 ha erdőterületre jutó nettó árbevételt, amely az elmúlt három évben átlagosan 11 ezer Ft fő-

7. ábra

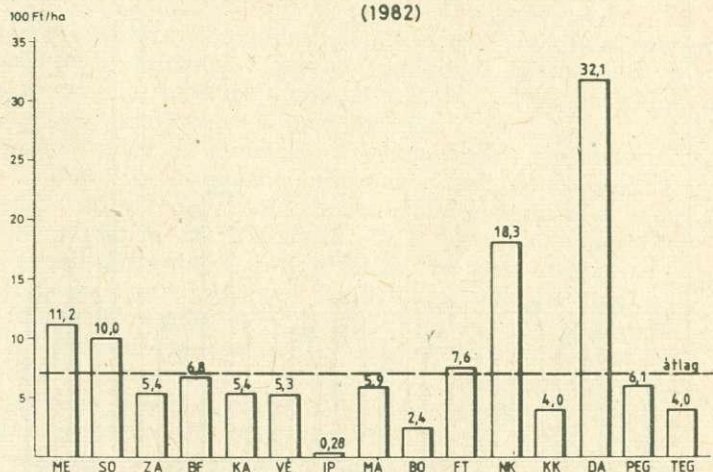
ERDŐGAZDASÁGOK NETTÓ ÁRBEVÉTELE (1982)

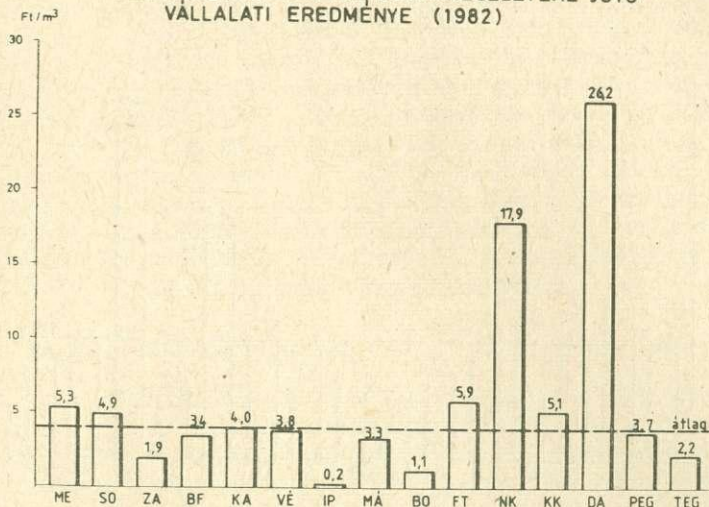
lött volt (8. ábra). A legkisebb és a legnagyobb fajlagos árbevétel között tízszeres a különbség. Egy vállalaté haladta túl a 41 eFt/ha, egyé csupán a 4 eFt/ha értéket. Az 1 ha-ra vetített export árbevétel több mint 1500 Ft, a legnagyobb és a legkisebb érték között több mint 15-szörös a különbség. Végeredményben a döntő tényező a 1 ha-ra jutó éves vállalati eredmény (9. ábra), amely több mint 1 eFt. Az átlag 28 Ft és 8400 Ft szélső értékek közé esik. Abban az esetben, ha a magasabb színvonalú fafeldolgozással rendelkező vállalatokat az átlagképzésből kihagyjuk, akkor is 700 Ft körüli éves vállalati eredménnyel lehet számolni. Így sem válik az értékelés kifogástalanná.

A hazai erdők *élőfakészletére* mint termelőeszközre is vetítettük az előbbi mutatókat (10. ábra). Az 1 m³-re eső átlagos fajlagos érték a nettó árbevételre a 65 Ft-ot (max. 244, min. 26 Ft), az export árbevételre a 8 Ft-ot (max. 26, min. 2 Ft), a vállalati eredményre szintén a 8 Ft-ot (max. 36, min. 1,3 Ft)

ERDŐGAZDASÁGOK VÁLLALATI EREDMÉNYE (1982)

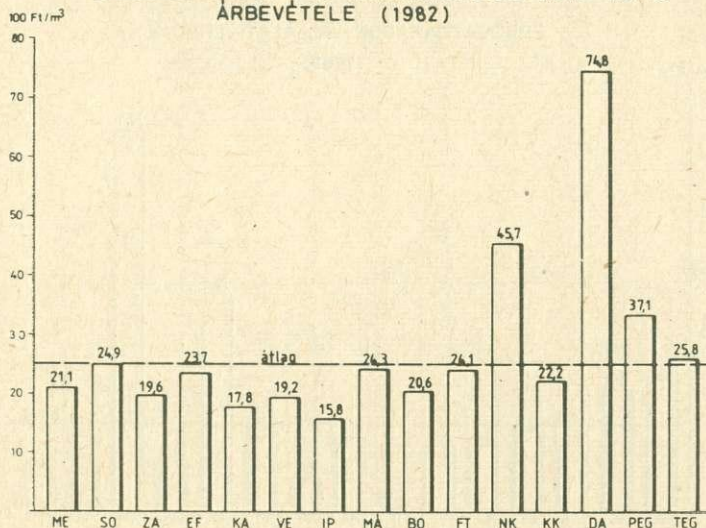

9. ábra

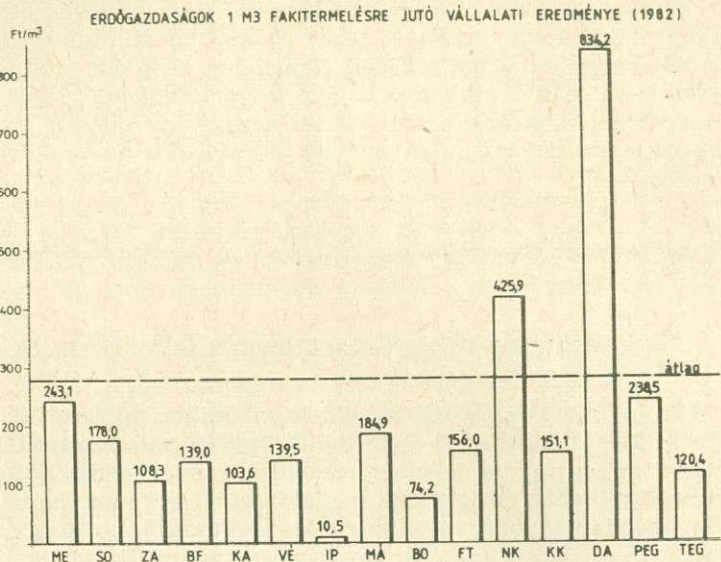
ERDŐGAZDASÁGOK 1 M³ ELŐFAKÉSZLETÉRE JUTÓ
VÁLLALATI EREDMÉNYE (1982)

meghaladja. A fakitermelést hasonlóan értékelve kitűnt, hogy 1 m³ nettó fakitermelésre átlagosan több mint 2700 Ft nettó árbevétel (11. ábra) és 350 Ft export árbevétel, továbbá 350 Ft vállalati eredmény jut (12. ábra). 1981—1983 folyamán a nettó árbevétel évente átlagosan 50 Ft/m³-rel az export 12 Ft/m³-rel növekedett a vállalati eredmény 33 Ft/m³-rel csökkent. A legnagyobb eredmény 1500-ról 1200 Ft/m³-re a legkisebb 70-ről 5 Ft/m³-re esett vissza.

Az éves tervek teljesítése, az eredmények elérése 50 ezer főt meghaladó dolgozó kollektíva munkája révén valósult meg. Átlagosan 1 fő fizikai dolgozóra 28 ha erdő, 1 fő alkalmazottra 140 ha erdő jut. Az egyes erdőgazdaságok között nagy a különbség, amit elsősorban az ipari tevékenységgel lehet indokolni.

ERDŐGAZDASÁGOK 1 M³ FAKITERMELÉSRE JUTÓ NETTÓ
ÁRBEVÉTELE (1982)

11. ábra

Az értékelés kiemelt tapasztalatai

Az erdőalapra, mint részben az erdőgazdasági vállalattól független, természeti erőforrásra, részben az erdőgazdaság hosszú távú munkájának eredményét képviselő erdőállományra vetített éves vállalati mutatók értékelését többoldalúan lehet hasznosítani. A következő tapasztalatokat és megállapításokat célszerű hangsúlyozni:

- Az erdőalap-értékelő szám az egyes erdőgazdálkodó szervek éves eredményeinek korrigált és az eddigieknél tárgyilagossabb mérlegetését teszi lehetővé. Jelentősége miatt további tényezők bevonásával egyre szélesebb alapra építve kívánjuk ezt kiszámítani és javítani.
- Az erdészeti vállalatok munkáját elsősorban az alaptervékenység ellátása és eredménye szerint helyes értékelni.
- Az erdőterületre, az élőfakészletre és a kitermelt fatömegre vonatkozó számítások egyaránt igazolták a műszaki fejlesztés rendkívüli jelentőségét, a megtermelt faanyag integráció keretében való magasabb szintű feldolgozásának a népgazdasági, az ágazati és a vállalati hasznát.
- A kitermelt fatömeg, a növedék és ezeknek az élőfakészletre vetített aránya szerint az éves fakitermelés volumene megfelel a szakmai követelményeknek. A fiatal erdők magas részaránya miatt élőfakészletünk a jelen időszakban évente 2—3 millió m³-rel növekszik. Ez a folyamat a korábbi nagyarányú erdősitéseknek köszönhető, és a jövőben lesz hasznosítható.
- Az erdőgazdasági vállalatok egyre növekvő feladatokat oldanak meg évről évre keményebb feltételek mellett. A műszaki fejlesztés a korábbi színvonalat nem éri el. Az erdőalap fejlesztésének és jobb hasznosításának az útja jelent napjainkban hosszabb távon is eredményt ígérő feladatot. *Az erdő felé kell tehát fordulni*, ennek a területi növelése, szerkezeti javítása és *többcélű* hasznosítása a szerényebb gazdasági előfeltételek között is észszerű feladatunk és alapvető kötelességünk. *Ugyanez vonatkozik a megtermelt fa feldolgozására és hasznosítására is.*

Befejezésül ismételten hangsúlyozom, hogy az elvégzett értékelés egyes mutatóit több szempontból is lehet és kell továbbfejleszteni. Ezek kifogástalan voltát helytelen lenne állítani. Nem lehet azonban vitatni azt, hogy munkánk értékelése csak a *több évet átfogó folyamatnak* megfelelően, az *erdő alapulvé-tével* adhat elfogadható választ arra, hogy miként gazdálkodtunk a reánk bízott nemzeti vagyonnal, miként teljesítettük munkaköri és hivatásbéli kötelességünket.

A kocsányos tölgy fatermesztés fejlesztése Békés megyében

Hazánkban a síkvidéki erdőknek valamikori fő fafaja a kocsányos tölgy volt. Az erdők letarolásával és területük egyéb célú hasznosításával együtt visszaszorult. Még így is jelentős területhányaddal szereplő fafaj. Az országos fajstatisztikában a jelenlegi részaránya 8⁰/₀-os, mintegy 15 évvel ezelőtt még 10⁰/₀-nál is nagyobb volt. Az erdőgazdálkodásnak a törekvése, hogy a tölgyeknek, s ezen belül a kocsányos tölgynek is területét növelje. Ez a koncepció a jelenlegi 130 ezer ha-nyi helyett az ezredfordulóra mintegy 195 ezer ha-ral számol.

A kocsányos tölgynek a jelentősége a Délalföldön is kiemelt. A Délalföldi EFAG pedig Békés megyében tartja nyilván a kezelése alatt álló több mint 27 ezer ha erdőnek mintegy 45⁰/₀-át. Békés megyében az erdővel borított terület valamennyivel több, mint 20 ezer ha, amelynek 83⁰/₀-át elsődlegesen fa (növedék) termelésére jelölték ki. Az összes élőfakészlet 1 100 000 m³, az évente tartamosan kitermelhető fa mintegy 80 000 m³. Ebből a kocsányos tölgy élőfakészlete 400 000 bruttó m³, és a területi aránya 31,5⁰/₀!

A múlt század közepe táján végrehatott nagy folyamatszabályozás és lecsapolás következtében az erdők területe egyharmadára csökkent, míg a szántóterület nagysága lényegesen nőtt. Ekkor több tízezer ha erdőt, nagyrésztben tölgyeseket termeltek ki. A szántóterület növelése az élelmiszer-gazdaság fokozott fejlesztését célozta és ez a törekvés Békés megye jelenlegi társadalmi célkitűzéseiben is szerepel. Hazánk egyik éléskamrája Békés megye.

A múlt századbéli irtások után az erdő ismét jelentős mértékben növekedett. A nyilvántartások szerint több mint 10 000 ha-ral gyarapodott csupán 1950 és 1970 között a terület. A századforduló tájékán az erdőtulajdonosok szlavón tölgy állományokat telepítettek azzal a megfontolással, hogy ez a tölgyfélése adja a legértékesebb faanyagot. Igazuk volt. A megyében levő közel 5000 ha kocsányos tölgyből néhány százaléknyi a szlavón tölgy erdőrészek területe, tehát nem túlzottan jelentős, azonban ezek az állományok olyan szép növekedésűek, a faegyedek többségükben olyan egyenesek és ágztiszták, hogy a jelen erdőgazdálkodó szervek szakembereinek figyelmét már korábban felkel-tették. Ezért indultak kutatások hosszú távú megállapodások alapján, amelyek a kocsányos tölgy termesztés korszerűsítésére és ezen belül is a helyi értéket képviselő szlavón tölgy állományok adta lehetőségek bővebb kihasználására irányulnak.

Több mint hét éve folynak már azok a kutatások, amelyeket az Erdészeti és Faipari Egyetem, illetve a Délalföldi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság együt-tesen végez. Ezeknek a célja a kocsányos tölgy termesztési rendszer korsze-rűsítése. Ezen munkán belül számos témát foglalmaztunk meg. Ezek: